INGLIZ TILI DARSLARIDA TIBBIYOT TALABALARINING MADANIYATLARARO KASBIY MULOQOTINI RIVOJLANTIRISH USULLARI

Yaxshiboyeva Gulbahor Oybek qizi
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti Ingliz tili amaliy fanlari kafedrasi dotsenti

Annotatsiya. Tezisda tibbiyot talabalarining ingliz tilidagi madaniyatlararo kasbiy muloqotini rivojlantirishga qaratilgan o'qitish usullari ko'rib chiqiladi. Kasbiy vaziyatlar, rolli mashqlar, autentik materiallar va refleksiv topshiriqlardan foydalanish imkoniyatlari yoritiladi. Muloqot ko'nikmalarini baholash uchun metodik mezonlar taklif etiladi.

Kalit so'zlar: tibbiy ingliz tili, kasbiy vaziyat, rolli mashq, autentik material, madaniy sezgirlik, refleksiya.

Kirish. Tibbiyot yo'nalishida ingliz tilini o'qitish talabaning kelajakdagi kasbiy faoliyatiga yaqin vaziyatlarga tayanishi lozim. Sohaviy matnlarni o'qish va tarjima qilish zarur bo'lsa-da, kasbiy muloqot savol berish, suhbatdoshni tinglash, ma'lumotni tushuntirish va tushunmovchilikni aniqlashtirish kabi faol ko'nikmalarni ham talab qiladi. Ushbu faoliyatga madaniyatlararo mazmunni kiritish til bilimlarini amaliy vazifalar bilan bog'lash imkonini beradi.

Mavzuning dolzarbligi. Akademik mobillik va xalqaro hamkorlik sharoitida talabalar turli nutqiy uslublar hamda kasbiy muloqot me'yorlariga duch keladi. Ularning tayyorgarligida madaniy farqlarni anglash va vaziyatga moslashish ko'nikmalariga yetarli e'tibor berilmasa, o'zaro tushunishga erishish qiyinlashishi mumkin. Shu bois ingliz tili mashg'ulotlarida madaniyatlararo kasbiy muloqotni maqsadli rivojlantiradigan topshiriqlar zarur.

Tadqiqot maqsadi. Taqdim etilgan matndagi pedagogik g'oyalar asosida tibbiyot talabalarining madaniyatlararo kasbiy muloqotini rivojlantirish uchun dars jarayoniga mos metodik yechimlarni ishlab chiqish.

Metodlar. Mazmuniy tahlil, pedagogik modellashtirish va metodik umumlashtirish usullari qo'llanildi. Taklif etilgan usullar nazariy xarakterga ega bo'lib, ularning samaradorligi tajriba orqali baholanmagan.

Natijalar va muhokama. Mashg'ulotlarni tayyorgarlik, amaliy muloqot va refleksiya bosqichlarida tashkil etish taklif qilinadi. Tayyorgarlik bosqichida talabalar vaziyatga tegishli terminlar, murojaat shakllari va aniqlashtiruvchi savollar bilan tanishtiriladi. Murakkab tibbiy tushunchani bemorga sodda ingliz tilida izohlashga alohida e'tibor beriladi.

Amaliy bosqichda rolli mashqlar asosiy vosita bo'lishi mumkin. Masalan, "shifokor–bemor" suhbatida talaba murojaat sababini aniqlaydi, nozik savollarni hurmat bilan beradi va suhbatdoshning fikrini tinglaydi. Bemor rolidagi ishtirokchiga individual ehtiyoj yoki muloqotdagi qiyinchilik ko'rsatilgan vaziyat kartasi beriladi. Bu usul talabani tayyor iboralarni qo'llash bilan birga, suhbatning borishiga mos javob berishga undaydi.

Kasbiy vaziyatlar tahlilida talabalar tushunmovchilikning sababini aniqlaydi va muqobil ifodalarni taklif qiladi. Masalan, bemor tibbiy terminni tushunmaganida uni sodda so'zlar bilan qayta izohlash yoki bilvosita javobni aniqlashtiruvchi savol bilan tekshirish mashq qilinadi. Vaziyatlar turli millatlar haqida qat'iy tasavvur hosil qilishga emas, shaxsiy farqlarni tushunishga yo'naltirilishi kerak.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Autentik materiallar sifatida bemorlarga mo‘ljallangan axborot varaqalari, kasbiy suhbat namunalari va ta’limiy videolardan foydalanish mumkin. Topshiriqlar terminlarni aniqlash, nutqiy etiketni tahlil qilish hamda bir ma’lumotning mutaxassis va bemorga qanday tushuntirilishini qiyoslashni qamrab oladi.

Refleksiya bosqichida talabalar o‘z nutqiy tanlovlarini izohlaydi, muloqotdagi qiyinchiliklarni muhokama qiladi va yaxshilash yo‘llarini belgilaydi. Baholashda lingvistik aniqlik bilan birga nutqning tushunarliligi, vazifani bajarish, faol tinglash, hurmatli munosabat va tushunmovchilikni bartaraf etish mezonlarini qo‘llash tavsiya etiladi.

Xulosa. Tibbiy ingliz tili darslarida madaniyatlararo kasbiy muloqotni rivojlantirish kasbiy vaziyatlarga asoslangan izchil mashg‘ulotlarni talab qiladi. Rolli mashqlar, vaziyatlar tahlili, autentik materiallar va refleksiya ushbu maqsadga xizmat qiladigan metodik vositalardir. Taklif etilgan yondashuvni talabalarning til darajasi hamda o‘quv dasturiga moslashtirish, samaradorligini esa amaliy pedagogik tadqiqot orqali tekshirish zarur.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.